

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VIII. De præcepto Confeßione tàm divino quàm Ecclesiastico.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

QUESTIO VIII.

De Præcepto Confessionis tam divino quàm Ecclesiastico.

97. *Lus divinum Confessionis omnes post Baptismum lapsos obligat ad confitendum mortalia, quæ exinde committunt.*

Sufficit, per se, quòd in fieri simul & semel in periculo mortalis.

98. *Non obstat nata, tunc intercedere multorum oblivio.*

Aut incapacitas subeundi gravem & conatignam penam.

99. *Sapius & citius, & g. annuò confitetur nihil.*

DICO I. Præceptum divinum obligat baptizatos in mortale lapsos, ut in vita sua confiteantur omnia & singula mortalia; cui satisfieri videtur, si id fiat semel & simul in articulo seu periculo mortis. Prima pars patet ex *Trid. sess. 14. c. 5.* Secunda pars est *D. Thomæ, Scoti, Durandi, Gabrielis, Coninck, Lygo, Dicastillo &* plurimorum aliorum contra varios existimantes præceptum divinum confessionis obligare etiam per se extra illum articulum; scilicet ut à peccatore in mortale lapsò confessio non nimis diu differatur. Probatur: quia non potest amplius colligi ex verbis Legis divinæ, quàm quod in conclusione dictum est. Solum namque tenor præcepti divini exigit, ut peccator omnia mortalia confiteatur semel in vita; quod facit etiam is, qui in unicâ confessione ad vitæ finem dilata omnia simul confiteretur.

Nec obstat I. quòd tunc non poterit peccator confiteri omnia, eò quòd plerumque in juventute commissorum non recordabitur. Nam sufficit, ut confiteatur omnia, quæ tunc diligenti examine prævio memoriæ occurrunt: uti confiteri solent, qui tunc (quod est frequens) faciunt generalem totius vitæ confessionem, Christus namque plures non requisivit. Neque enim obligatur quis intra annum citius confiteri, eò quòd si usque ad finem expectet, plurimum erit oblitus; ut fatentur Doctores communiter.

Non obstat II. quòd non poterit tunc Sacerdos pœnitentem obligare ad congruam pœnitentiam. Nam sufficit, quòd obliget ad possibilem pro statu præfenti, addendo saltem conditionem implendam, si convalescat. Aliàs gravis peccator prævidens se infirmandum, teneretur idcirco confessionem prævenire, etsi annus ab ultima confessione, aut medius necdum esset elapsus. Sacerdos habet potestatem infligendi penas, sed auditâ confessione. Confessio est instituta quoque in cautelam futurorum peccatorum; sed id verum est, etiam in nostra sententia, immo etsi confessio nunquam obligaret, sed tantum esset utilis. Aliàs ob periculum oblivionis intra annum plurimum peccatorum non debet quis prævenire, ut pro obliviscendis alioquin imponatur satisfactio, adhibeantur remedia & cautela &c.

Non obstat III. quòd *Trid. sess. 14. cap. 5.* doceat Ecclesiam solum præcipere, ut præceptum Christi semel in anno impleatur. Nam id non intelligitur, quasi aliàs præceptum Christi per se sæpius obliget: sed

cum debeat quisque ex præcepto Christi semel in vita confiteri omnia mortalia, ordinat Ecclesia, ut quoad pro tempore commissa, id fiat singulis annis. Unde etiam Ecclesia id non ordinasset, equidem is qui v. g. peccaret singulis annis mortaliter, contumendo singulis annis pro tunc commissâ implet præceptum Christi. Sicut & implet, qui decies in anno peccans, toties ex libertate confitetur, etsi differre alioquin potuisset. Sic si parens in testamento committat filio, ut in vita mille aureos distribuat pauperibus, obligatur hic aliquando in vita, & potest usque ad finem differre; at equidem, si citius velit dare, dando implet præceptum patris, sive det totum simul, sive per partes.

Unde si quis annuè non confiteatur, non infringit præceptum Christi, sed Ecclesiam, quæ id præcipit fieri. Tamen confitendo implet præceptum Christi: quia equidem debet aliquando confiteri peccata commissa, tempore scilicet indeterminato; tunc autem (quod generale aliis præceptis indeterminatis quoad tempus) si ex mea libertate tempus determinem, aut à superiore alio determinatum servem, impleo quoad ista peccata legem Christi de confitendo. Sicut si (quod liberum est) superior regularis mihi præcipiat, ut matutinum legam vesperi ante mediam noctem, ego differendo pecco quidem contra præceptum Superioris, non tamen contra præceptum Ecclesiam, si legam post mediam noctem: & tamen si juxta præceptum Superioris anticipem, etiam impleo præceptum Ecclesiam; uti etiam implem, si absque determinatione superioris id facerem.

Per accidens tamen quis obligatur jure divino juxta doctrinam communiorum confiteri peccatum sumpturus Eucharistiam, non quidem ex vi præcepti confessionis, sed ex communicationis, quod obligat ad non communicandum commissio mortali sine præfata confessione. Similiter si absque confessione pateretur quis propinquum periculum lapsus; cui non possit aliis remediis subvenire, obligaretur confiteri, quatenus obligatur vitare novum peccatum. Hoc tamen moraliter non cogit: etsi enim confessio fit ad hoc promptissimum & omnino consulendum remedium; simpliciter tamen alia non desunt, præsertim interna pœnitentia ac renovatio firmi propositi.

DICO II. Præceptum Ecclesiam obligat quemlibet Christianum obstrictum peccato mortali, ut semel in anno confiteatur. Patet ex *cap. Omnis utriusque sexus, de Pœnit. & remiss.* ubi statuitur, ut omnis utriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis pervenerit, omnia sua peccata semel in anno confiteatur. Ex quo patet confessionem non tantum suaderi, aut indirectè præcipi, quatenus debet præmitti communicationi libi-

dem praecipitur; sed etiam praecipitur directe & per se. Idque etiam aperte docet Tridentinum sup. in fine, & can. 8. Comprehenduntur autem hac lege etiam pueri qui peccarunt mortaliter, etsi necdum teneantur communicare, ut patet ex verbis textus, & exemplis aliarum legum, ac communi sensu Doctorum: quamvis plerique censent eos non concernere poenam seu censuram transgressoribus imponendam. Item, si qui alius a communione excusentur, non ob id a confessione sunt excusati.

Dixi obstrictum peccato mortali: sicut enim venialia non obligantur confiteri praecipitur Christi juxta Trid. supra, sic nec praecipitur Ecclesiastico; cum per hoc solum determinetur, ut praecipitur Christi impleatur semel in anno, juxta Tridentinum ibid. Et sane cum in Concilio Lateranensi praecipitur, ut quilibet confiteatur semel in anno omnia sua peccata, liquet Concilium loqui solum de mortalibus: cum certum sit, quod nemo teneatur confiteri omnia sua venialia. Ita Securus d. 17. n. 25. & alii communiter contra paucos Antiquiores. Unde qui venialia tantum confessus est, teneatur isto anno adhuc confiteri, si contingeret ipsum incidere in mortale; ut ex mox dictis satis clare constat. Putant tamen Nonnulli Ecclesiam hujusmodi Confessionem in Paschate factam acceptare in solutionem, eod quod Confessarii aut fideles non soleant de ulteriori Confessione esse solliciti, postquam Confessione in Paschate facta. Quod equidem in rigore falsum est. Et computando annum cum Nonnullis, ut determinetur in Paschate, mirum non foret fideles non esse de ulteriori Confessione isto anno faciendae sollicitos. Aliter autem computando, referendum ad foret in negligentiam, aut ignorantiam, sive inadvertentiam.

Sed dubitatur, quomodo annus sit computandus. Omnis variis dicendi modis, duo sunt verosimiliores. Primus est Suarez & aliorum plurimorum, qui dicunt computandum a Paschate in Pascha, intelligendo per Pascha omnes illos dies, in quibus potest impleri praecipitur paschalis communionis. Et consonat usus ac praxis Fidelium, item Sixtus IV. Extrav. 2. De treuga & pace; ac Tridentinum cap. 5. in fine. Sed quia haec omnia non satis convincunt, secundus dicendi modus est Vasquez, Praepositi & aliorum plurium, qui putant esse computandum a prima Januarii, cum isto die communiter annus celebratur incipere.

Quia vero in *cap. Omnis utriusque sexus* confessio simpliciter praecipitur ut faciendae semel in anno, communio autem determinatur ad tempus Paschae, hinc colligunt Doctores communiter, indifferentes esse quaecumque parte anni fiat confessio (nisi aliud per accidens sit necessarium ratione communionis) adeoque illum, qui inculpate oblitus est aliqua mortalia, vel post confessionem isto anno factam incidit in mortale, non teneri vi hujus pra-

Herinc Sum. Theol. Pars IV.

cepti iterum confiteri: nam semel confitendo fecit quod lex jubet. Ecclesia namque praecipit confiteri singulis annis omnia mortalia, quae intra annum fuerint commissa, sive una, sive pluribus confessionibus; sed semel in anno confitendi omnia mortalia, quorum recordatur, dum confitetur; sive quae antecedunt confessionem isto anno institutendam. Et hoc modo intelligendum est cap. Omnis utriusque sexus, & intelligitur a Doctoribus passim; inter quos Lugo disp. 15. n. 164. dicit esse rem certam. Alias sane qui vigesies foret isto anno confessus, & sub finem Decembris rursus peccaret mortaliter, teneatur iterum ante initium novi anni confiteri: quod plane infundatum est. Atque etiam dato, quod annus quoad hoc praecipitur expiret in Paschate, ut Varii volunt, adhuc non deberet talis denuo confiteri in Paschate, nisi per accidens vi praecipitur communionis (quidquid velit Aversa q. 15. sect. 5. s. Quarto & quidem alii) eod quod talis poenitens isto anno verè semel impleverit praecipitur divinum Confessionis, confitendo isto anno omnia commissa, non quidem toto anno, sed pro tempore quo instituit confessionem: quod solum sonat praecipitur Ecclesiae. Confirmatur: quia si Christus praecipisset, ut singuli habentes mortalia semel in anno confiterentur, non teneantur fideles peccata oblita, vel in quae rursus incidunt, eodem anno iterum confiteri. Ecclesia autem solum praecipit, ut praecipitur Christi de confessione semel in anno a singulis impleatur.

Idem dicendum est de eo, qui in confessione mortali aliqua ex justa causa suppressa sit; idque etiam si sint reservata (quidquid reclamet Lugo & alii ipsum secuti) si videtur habens reservata ob urgentem causam. Confiteatur alia mortalia non habenti in reservata potestatem: quia etiam talis praecipitur divinum Confessionis semel in anno implet; quod juxta Trid. supra Ecclesia tantum praecipit. Nec obstat, quod talis non videatur confessus fuisse omnia peccata proprio Sacerdoti: omnia enim confessus est, quae hic & nunc confiteri debuisset, quantumvis ipse Christus confessionem hic & nunc praecipisset. Unde sufficit; quod Sacerdos sit proprius respectu omnium, quae hic & nunc debent exprimi, ut impleatur praecipitur juris divini determinativum.

Petes I. An qui sua culpa vel ob legitimum impedimentum non est confessus anno praeterito, teneatur anno sequenti data opportunitate statim confiteri? Resp. in primis eum, qui praevidet se non habiturum opportunitatem confitendi reliquo tempore anni praesentis, in quo non est confessus, teneri praevinire juxta Doctores communiter: sicut praevidens se post prandium impediendum, tenetur horas legere mane; & impediendus postremis diebus Paschae, tenetur communicare aliquo ex prioribus diebus. Si autem

Nec est ob nova aut oblita mortalia iterum eo anno instituenda.

IO5. Item est, si quadam fuerint iusta de causa suppressa; et si reservata.

IO6. Peccator praevidens impedimentum debet praevinire confitendo.

Quis est im-

pedimentum
vel ex negli-
gentia hoc
anno confes-
sus non fuit,
consultissimo
mox supplet.

Valde proba-
biliter ta-
men præcep-
tum expirat
cum anno.

107.

Posito, quod
non expira-
ret, an uni-
câ Confessio-
ne satisficeret
etiam obli-
gationi anni
sequentis.

Solidior O-
pinio sim-
pliciter af-
firmat.

toto anno confiteri non potuerit vel ne-
glexerit, equidem obligari ad statim confi-
tendum, censent plerique Doctores; *217*;
consulendum in praxi: quàmvis oppositum
existimem valde probabile cum *Antonino*,
Sylvestro, *Tabiena*, *Marchani* & aliis Recen-
tioribus: nam præceptum Confessionis vi-
detur determinari ad annum, sicut præcep-
tum legendi horas ad diem, adeòq; vi-
detur expirare cum anno, uti illud expirat
cum die: præsertim cum statim anno se-
quenti succedat novum præceptum annuum
confitendi, sicut sequenti die succedit vo-
vum legendi horas. Nec oppositum potest
satis ostendi: quod tamen est necessarium,
ut imponatur gravis obligatio.

Suppositâ autem Sententiâ cõmuniore de
obligatione statim confitendi anno sequenti,
adhuc dubitatur, utrum tunc unicâ Confes-
sione satisfiat etiâ obligationi anni præsetis.
Negant plures Doctores. E quibus *Coninek*
existimat tunc saltem satisfieri, quâdo Con-
fessio differtur post medietatem secundi
anni. Sed hæc exceptio est parum fundata.
Quare *Præpositus* & alii dicunt satisfieri utri-
que obligationi, quando in ista Confessione
simul exprimitur aliquod peccatum præ-
sentis anni; quale est etiam ipsa omisio cul-
pabilis Confessionis in anno præterito: hæc
enim cum compleatur in termino istius an-
ni, spectat necessariò ad Confessionem anni
præsentis. Immo *Lugo* & alii existimat satis-
fieri, etiam si nullum peccatum præsentis an-
ni simul exprimitur: quia equidè talis verè
hoc anno confitetur mortalia, quorum tunc
conscientiam habet. Sic enim indubiè qui-
libet alius satisficeret, qui hoc anno non se-
cisset mortalia, tamen confiteretur mortalia
commissa post Confessionem factam anno
præcedenti. Confirmatur: quia confessus tantum
ante sex annos, non debet ideo sexies
hoc anno confiteri: sicut è contrâ, qui sexies
non jejunavit, quando deberet ex voto non
affixo tempori ut cum illo expiret, debet
sexies compensare. Itaq; natura hujus præ-
cepti est, ut et si cum anno non expiraret,
tamen videatur coalescere in unum quo-
dammodò cum præcepto anni sequentis,
adeòq; tantum maneat quoad hoc, ut non
possit ampliùs differri, sive quoad istum
modum; quoad substantiam autem succedat
præceptum anni sequentis, quod ligat ad
confitendum omnes, qui habent isto anno
peccata, esto isto anno non commissa. Ratio
diversitatis inter votum de jejunando, &
præceptum confitendi, est, quòd votum istud
cadat super diversas materias; præceptum
autem confitendi anni præcedentis & præ-
sentis coincidunt in eandem materiam: nam
præceptum hujus anni afficit, non tam illos
qui hoc anno peccarunt, quàm qui hoc an-
no sunt infecti peccato mortali necdum
confesso, perinde quando commisso: dum
autem duplex præceptum coincidit in eam-

dem materiam, unico actu utriusque satisfiat.
Petes II. Utrum per Confessionem in-
formem satisfiat præcepto Confessionis?
Resp. Neg. quia Ecclesia præcipit suscipi
verum Sacramentum Penitentiae; quale
non datur validum & informe. Præcipit
nim, ut quod Christus per legem positum
seu Evangelicam iussit fieri aliquando, fiat
annuè, sive ut Evangelicum præceptum Confes-
sionis saltem semel in anno impleatur, juxta
Tridentinum sess. 14. c. 5. Istud autem præcep-
tum non impleatur, nisi per confessionem
validam & fructuosam.

Si tamen Sacramentum Penitentiae validum
& informe daretur (quod nõ est improbabile)
(sufficeret Confessio informis & valida
ad impletionem præcepti, uti sufficit Bar-
tismus informis & Communio sacrilega;
Ecclesia enim solum præcipit suscipi verum
Sacramentum, & semel in anno impleri
præceptum Christi de confitendo; quod
tunc fieri; adeò ut si Christus ipse præ-
ceptum hoc tulisset, per talem Confessio-
nem impleteretur. Quare etiam nõ deberet
sic confessus iterum confiteri, sed tantum
supplere defectum dispositionis, eo cogno-
to, sive in sequenti Confessione, sive extra-
sacramentaliter. Nihilominus talis fuisset
materialiter transgressus præceptum natu-
rale & negativum, quod obligat pro semper
& ad semper, adeòq; non indigebat deter-
minatione temporis per Ecclesiam adhiben-
dâ, videlicet quo vetatur, ne quis indignè
seu absque dispositione ad gratiam suscipiat
Sacramentum.

Non est equidem admittendum, quod
Nonnulli docent, Fideles præcisè vi præcep-
ti Ecclesiae non adstringi ad interiorem
dispositionem, aut ad confitendum peccata
merè interna, adeòq; in hoc defectu
non incurrere pœnas. Constat enim ex *Tri-
dentino sup.* Ecclesiam præcipere, ut quod
jure divino est necessarium, semel fiat
in anno: atqui jure divino est necessaria
confessio integrâ, etiam de merè inter-
nis peccatis, & cum debita dispositione;
ergo talis etiam præcipitur ab Ecclesia. Unde
Alexander VII. meritò damnavit hanc propo-
sitionem ad minus tamquam scandalosam:
*Qui facit confessionem voluntariè nullam, satisfiat
præcepto Ecclesiae.* Confirmatur: quia alio-
quin habens solum peccata mortalia merè
interna, non teneretur præcepto annuè con-
fessionis, eodem scilicet prætextu, quòd
Ecclesia non habeat jurisdictionem in actus
internos: illud autem et si consequenter
defendat *Dicastillo disp. 7. dub. 5.* post *Ma-
garitam Confessorum V. Confessio*, tamen plu-
quam falsè appellatur à pluribus, & plu-
quam temerarium à *Suarez disp. 36. sess.
2. num. 2.* & saltè in verbis *Tridentini* sonat
intellectis ut sonant, atque etiam generaliter
tati verborum c. *Omnis unusque sexies* anni
no repugnare videtur.

Nec

Nec obstat, quòd Ecclesia non possit præcipere actus merè internos. Nam hoc admisso (quòd Nonnulli negāt) non præcipit hic Ecclesia discretè actus merè internos, sed susceptionem Sacramenti Pœnitentiæ, quòd est symbolum externum, exigens confessionem extèrnā etiam interiorum peccatorum, uti & dolorem internum; quem proinde Ecclesia compræcipit determinando jus divinum, quatenus id necessariū est ad constitutionē actus extèrni in esse Sacramenti. Quemadmodum potest præcipere verum contractum, veram orationem, veram missæ celebrationē &c. Unde in hōc deficiens possit puniri ab Ecclesia, non quidem per iudicem, quamdiu defectus latet, (idem esset de peccato extèrno, quòd non possit probari) sed per ipsam legē, seu per sententiam à lege latam, si lex aliquam ferret, prout non fert, sed ferendam præcipit c. *Omnis utriusque sexus*. Vide Dicta disp. 3. de Legibus q. 8.

Petes III. an sicut potest iudicio Confessarii penitens differre communionem

paschalem, sic & confessionem perficiendam postea per absolutionē? Videtur enim quòd non quia in c. *Omnis utriusque sexus* tantum sit sermo de communionē. Resp. quæstionem esse de subiecto non supponente: non enim requiritur iudiciū Confessarii ad hoc; cum annus à Januario inceptus necdum expiret quoad præceptum confessionis. Et sanè hoc est signum, quòd illud ipsum Papa seu Conciliū supposuerit: aliàs enim æquē idem de confessione dixisset, quòd de cōmunionē; præsertim cum ratio differēdi cōmunionem potissimū ex confessione ipsa sumatur. Equidem dici potest, quòd etsi à Paschate annus inciperet in sequenti Paschate inclusivè terminandus, adhuc possit iudicio Confessarii differri absolutio: nec oportuerit id specialiter exprimi; utpote quòd satis videbatur contentum in facultate ista circa communionem, ad quam ordinatur confessio, & cujus dilatio potissimū desumitur ex defectu circa confessionem.

iudicio Confessarii differri confessio, nisi communicatio paschalis.

DISPUTATIO QUARTA.

De Satisfactione, quæ est tertia pars materialis Sacramenti Pœnitentiæ, & Indulgentiis.

QUESTIO I.

An & qualis Satisfactio sit à Confessario in Sacramento Pœnitentiæ imponenda?

GENERALITER satisfacere dicitur, quicumque in aliquo genere facit, quòd & quantum debet. Sed strictè loquendo, dicitur is tantum satisfacere, qui alteri præstat quantum est satis animo irato ad ulciscendā injuriā. Et sic satisfactio in ordine ad Deum offerens, est quædā compensatio, qua homo pro peccatis commissis aliquid Deo persolvit. Cum autem duo sint in peccato, videlicet culpa habens adjunctū reatum pœnæ æternæ, quando est mortalis, & reatus pœnæ tēporalis, quæ sæpè manet remissa culpa: hinc duplex est satisfactio, una, quæ est iusticiam Deo pro culpa, quæ coincidit cum contritione & aliis dispositionibus ad justificationem requisitis, alia, quæ satisfacimus pro pœna restante. Quòd fit dupliciter: aliquando enim ab homine suā sponte aut certè extra Sacramentum Pœnitentiæ assumitur aliquid, quòd Deo pro pœna ex peccato relicta exhibet aut persolvit: aliquando in Sacramento Pœnitentiæ à Confessario injungitur pœnitentibus. Et de satisfactione posterioris generis quæ est pars integralis pœnitentiæ, potissimū hic est sermo. De priori vero, quæ est ex opere operantis actum est in *Tract. de Gratia disp. de Merito* q. 7.

DEO I. Confessarius regulariter & per se loquendo debet imponere pœnitentiā satisfactionem. Ita cōmuniter Doctores. Et patet aperte ex *Tridentino sess. 14. c. 8.* ubi tractans de Satisfactione sacramentali ait: *Claves Sacerdotum non ad solvendum duntaxat, sed & ad ligandum concessas, etiam antiqui Patres credunt & debent.* Quòd etiam definit *can. 15.* Ratio est, quòd hoc tribunal sit vindicativum, in quo sacerdos loco Dei absolvit; adeoq; sicut Deus remissā culpā relinquere solet pœnam temporalem satisfactione delendam, sic illam imponere debet sacerdos. Deinde satisfactio est pars integralis hujus Sacramenti; cujus integritatem debet sacerdos curare. Dixi, *regulariter*: nam incapaci, v. g. moribundo extra usum rationis constituto, nulla imponi debet. Idem est, si constaret pœnitentem non indigere satisfactione, neque etiam remedio contra peccatum futurum: quòd rarò constare potest.

In Sacramento Pœnitentiæ est regulariter imponenda satisfactio. Quæ de causa.

Enimverò etsi in hoc de criminibus iudicio congruè ad divinam iustitiam, & ejusdem Sacramenti à Baptismo distinctionem, locum habeat quædam punitio & vindicta, ea tamen mitis est; & maximū quòd agitur

Est nihilominus tribunal gratiæ, non iræ vel pœnarum.

